

דף ב:

שבת דחמירא לא אתי לזלולי בה
יום טוב דקיל אתי לזלולי ביה

• *Muktzah* is a term that refers to items which have no use on Shabbos (or Yom Tov), or to items which were not designated for use before Shabbos. The sages forbade handling *muktzah* items on Shabbos and Yom Tov as a safeguard against Shabbos desecration (see Gemara Shabbos 123b-124b, Rashi below 12a, ד"ה ליפלוג, and Rambam Hilchos Shabbos 24:12).¹ There are several categories of *muktzah*, some of which are disputed and some universally accepted.

Bais Hillel (Mishna 2a) states that an egg that was laid on Yom Tov may not be eaten (or handled, until after Yom Tov).

Rav Nachman offers the first of several possible explanations for this halacha. He explains that an egg that was laid on Yom Tov is *muktzah* since it was not ready to be used at the onset of Yom Tov. The permissibility of eating (and moving) such an egg is dependent on a dispute between R' Shimon and R' Yehuda regarding the extent of the *issur* of *muktzah*. Bais Hillel is in accord with R' Yehuda who maintains that any item which was not designated for use before Yom Tov is *muktzah* and may not be handled for the entire day of Yom Tov. Since the egg was not in existence before Yom Tov, the owner was not able to designate it for use and it is therefore *muktzah*.

This type of *muktzah* is called נולד - born [on Yom Tov]. [Note: According to Rav Nachman, only an egg laid by a hen designated for egg-laying is *muktzah* on Yom Tov, but not an egg laid by a hen designated for slaughter/consumption. Since it is permitted to slaughter a hen on Yom Tov, a hen designated for consumption is considered as though it and its eggs are מוכן - prepared for use on Yom Tov (from before Yom Tov). According to other opinions, even an egg laid by a hen designated for slaughter is forbidden, see Gemara.]

The Gemara notes a contradiction: Bais Hillel cited in our Mishna (concerning an egg laid on Yom Tov) rules in accordance with R' Yehuda's stringent position on *muktzah*, whereas in a Mishna in Shabbos 143a concerning handling bones and nutshells on Shabbos, Bais Hillel rules in accordance with R' Shimon's lenient definition of *muktzah*.

The Gemara answers that since Yom Tov laws are more lenient than Shabbos laws (e.g., the Torah permits cooking on Yom Tov) there is a tendency for people to be more lax in their observance of Yom Tov. The sages therefore felt a need to institute stricter laws of *muktzah* on Yom Tov to safeguard against Yom Tov desecration. With respect to *muktzah* on Shabbos the sages were more lenient since people are more meticulous in their observance of Shabbos due to the severity of its laws.²

The Yeshuas Yaakov³ raises an interesting

question, wondering whether the laws of *muktzah* are relaxed (in accordance with R' Shimon) when Yom Tov falls on Shabbos. On such a day do we apply the more stringent *muktzah* laws of Yom Tov, or the more lenient *muktzah* laws of Shabbos?

The T'shuvos Pri Hasadeh,⁴ citing proof from a similar case in Yevamos 36b,⁵ is inclined to say that the stricter laws of *muktzah* do not apply when Yom Tov falls on Shabbos. The fact that the day is also Yom Tov does not decrease one's meticulous observance of Shabbos. Therefore, on such a day there is no need to enact added *muktzah* laws.

The Chasam Sofer,⁶ however, based on a proof from a Gemara in Taanis 17b, asserts that once the stringent laws of *muktzah* were instituted for Yom Tov, they apply to all days of Yom Tov without exception, even to a Yom Tov day that falls on Shabbos.

[Note: When the Gemara says (in the name of R' Shimon) that the laws of *muktzah* do not apply, it refers to certain categories of *muktzah*. There are some categories of *muktzah* which apply on Shabbos and Yom Tov according to all opinions.]

דף ג:

ביצה שנולדה בשבת כופה עליו את הכלי

The braysoh states that an egg that was laid on Shabbos or Yom Tov is *muktzah* and may not be handled.⁷ However, it is permissible to cover it with a vessel, such as a cup or bowl, to prevent it from breaking.⁸

The Rosh,⁹ citing the Yerushalmi, remarks that when covering the egg with a vessel one must be careful not to touch the egg.

This halacha requires clarification because as a general rule the sages did not forbid touching *muktzah* objects; they only forbade moving *muktzah*.

The Terumas Hadeshen¹⁰ explains that touching *muktzah* is permitted provided the touching is not done for the sake of the *muktzah* object. However, touching a *muktzah* object for its own sake (i.e., for the protection of the *muktzah* item) is forbidden. Therefore, touching a *muktzah* egg with a cup is forbidden when the egg is covered for its own sake, i.e., to prevent breakage.

Alternatively, the Maggid Mishna¹¹ explains the reason the Yerushalmi forbids touching an egg is that we are almost certain that the egg will move a little when touched since it is a wobbly and unsteady object.¹² However, touching a sturdy *muktzah* item, such as a stationary lamp, would be permissible (even when done for the sake of the lamp).¹³

According to the Maggid Mishna it is forbidden to lift a non-*muktzah* item from the surface of a hanging lamp since the lamp will most certainly move upon contact. The Ramoh¹⁴ indicates, however, that it is permissible to lift the non-*muktzah* item from the lamp's surface if this can be accomplished without touching the lamp, even though thereby one causes the lamp to sway. This is because indirectly causing the movement of a *muktzah* item, called טילטול מן הצד, is permitted when done for the sake of a non-*muktzah* item (טילטול (מן הצד לצורך דבר המותר).¹⁵

• The Chasam Sofer¹⁶ maintains that although touching inedible *muktzah* is permitted, touching *muktzah* food is prohibited because of a concern that one may come to eat that food.¹⁷

The Graz¹⁸ maintains that there is no such concern and he permits touching *muktzah* food (provided it is not a wobbly item such as an egg).

דף ד:

רב אסי מבדיל מיומא טבא לחבריה

• *Min haTorah* the festivals of Rosh Hashana and Shavuos are observed for only one day. The festivals of Pesach and Succos consist of one day of Yom Tov at the beginning of the festival and one day at the end (and the intermediate days are *chol hamo'ed*).

• In *chutz la'aretz* (the diaspora) an extra day of Yom Tov is always observed for the following reason: During the times of the Bais Hamikdash (and for several generations after the churban) Rosh Chodesh was established each month by the Bais Din in Yerushalaim according to the sighting of the new moon. Messengers were then sent to notify all Jewish communities as to when Rosh Chodesh was established so that they would know when to observe Yom Tov. However, people living in *chutz la'aretz*, far from Yerushalaim, often were

not informed before Yom Tov as to which day was Rosh Chodesh and therefore they had to observe an extra day of Yom Tov מספק - because of doubt. The Gemara (4b) explains that even though we now have a fixed calendar and everyone is aware of the proper date, two days of Yom Tov must still be observed in *chutz la'aretz* because the sages decreed that we continue the custom of our forefathers (" הזהרו " - "be mindful to observe the custom of your forebears"). [The sages enacted that the second day of Yom Tov be treated as if it were a genuine festival and therefore we recite the Yom Tov *kiddush* and prayers, even though *min haTorah* it is not Yom Tov.]

The Gemara relates that Rav Assi would recite *havdalah* after the first day of Yom Tov (on the eve of the second night of Yom Tov). Rashi explains that since today we know that only the first day is actually holy, Rav Assi recited *havdalah* at the conclusion of the first day. Rav Assi did not want to delay *havdalah* until the conclusion of the second day since the second day is not Yom Tov by Torah law. It is observed only because of a rabbinic enactment to continue our forefather's custom (who were compelled to observe two days Yom Tov because of doubt).¹⁹

Although the Gemara does not cite anyone who disputes R' Assi's ruling, the Rashba and Ritva²⁰ remark that the halacha does not follow Rav Assi. They explain that we do not recite *havdalah* at the conclusion of the first day of Yom Tov because of a concern that this will lead to זלזול ביי"ט שני - a degradation of the second day of Yom Tov - because reciting *havdalah* demonstrates that it is not really Yom Tov. The Ritva bases this on the Gemara in *Succah* 47b which rules that although residents of *chutz la'aretz* must dwell in the *succah* on Shemini Atzeres (because we must treat it as the seventh day of Succos), one should not recite a *bracha* (לישב בסוכה) on Shemini Atzeres because this may lead to זלזול ייי"ט, for it would demonstrate that Shemini Atzeres has not yet arrived (see Al Hadaf *ibid.*).²¹

Alternatively, the Ramah²² suggests that the *havdalah* that we recite at the conclusion of the

second day of Yom Tov is valid for the first day as well and therefore there is no need to recite *havdalah* immediately at the conclusion of the first day. This answer is based on the assumption that the halacha follows R' Zeirah (Pesachim 106a) who asserts that one who failed to recite *havdalah* on *motzo'ei Shabbos* can still recite it on Sunday, Monday or Tuesday (see Al Hadaf *ibid.*).²³ [Rav Assi, however, follows the opinion (Pesachim 107a) that one can compensate for a missed *havdalah* only until sunset on Sunday. Therefore he was unable to delay the recital of *havdalah* until after the second day.²⁴]

- Interestingly, the Chidushei HaRe'ah suggests that Rav Assi did not conclude the *havdalah* blessing with the ordinary concluding phrase קודש לחולברוך המבדיל בין - blessed is Hashem Who differentiates between holy and non-holy - because it would be paradoxical for one to recite *kiddush*, proclaiming the day holy, and then on the same evening recite *havdalah*, proclaiming the day non-holy. Rather, he concluded *havdalah* with the phrase that we recite on Saturday night which falls on Yom Tov, לקודש המבדיל בין קודש - blessed is Hashem Who differentiates between holy and holy.²⁵

דף ה:

שובו לאהליכם למה לי

ש"מ כל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו

B'nai Yisrael were commanded to separate from their wives three days prior to *matan Torah* (the giving of the Torah on Mount Sinai) so that they would accept the Torah in purity (Sh'mos 19:15, see Al Hadaf to Shabbos פ"ו).

After the Torah was given on Mount Sinai, Hashem told Moshe to instruct b'nai Yisrael, שובו לאהליכם - lit., return to your tents, meaning, "resume family life" (Devarim 5:27).

The Gemara questions the necessity of this directive. Since the reason they were commanded to separate from their wives was in order to receive the Torah in purity, it seems obvious that the ban would no longer be in force once the Torah was given.

Initially, the Gemara seeks to prove from the apparent redundancy of this command that any - כל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו

prohibition enacted by *bais din* (or by Hashem) remains in effect in perpetuity, even after its objective has been achieved, until *bais din* reconvenes and explicitly rescinds the prohibition.

The Gemara reconsiders, however, suggesting that this directive (שובו לאהליכם) was perhaps necessary for another purpose. Perhaps it was needed to teach that married men have an obligation of *עונה* (to spend intimate time with one's wife on a regular basis, see Kesubos 62b-63b).

The Maharsha notes that even prior to *matan Torah* there was a mitzvah of *פרו ורבו* (to marry and have children) and consequently he questions the necessity of reenforcing the mitzvah of *עונה* after *matan Torah*.²⁶

In answer, the Maharam Shiff explains that after *mattan Torah* (during which there was a command to abstain from *תשמיש*) there were grounds to erroneously believe that celibacy is a recommended lifestyle for one seeking to lead a life of *kedusha* (holiness). Therefore, immediately after *matan Torah* it was necessary to discredit this notion by declaring that the mitzvah of *עונה* is still in force and it is an obligation which a husband may not sanctimoniously neglect.

Interestingly, the Meshech Chachma²⁷ suggests another purpose for the directive of *שובו לאהליכם*: Prior to *mattan Torah* there were many marriages between close relatives because the Jewish nation were classified as *בני נח* at that point and such unions were permitted to *בני נח*. After *mattan Torah* such marriages became forbidden to *B'nai Yisrael* (see Rashi to Bamidbar 11:10, *בוכה למשפחותיו*, and Yoma 75a).²⁸ By commanding *שובו לאהליכם* ("return home"), Hashem revealed that everyone was permitted to return home to his wife, even those who were married to forbidden relatives!

- The Gemara in *Kreisos* 9a derives laws pertaining to conversion from the process that *b'nai Yisrael* underwent prior to *mattan Torah* (*אבותיכם נכנסו לברית במילה טבילה והרצאת הדם*) (and *וכו*), thus indicating that *b'nai Yisrael* after *mattan Torah* were considered *גרים* (converts).²⁹
- The Gemara in *Yevamos* 22a and 97a

postulates, *גר שנתגייר כקטן שנולד דמי* - a gentile who converts to Judaism is considered as a newborn child, severed from his past life. Halachically, he is no longer related to his non-Jewish family and if, for example, two gentile siblings convert, they are permitted to marry each other *min haTorah* because they no longer belong to their original family.

The Meshech Chachma suggests that the biblical source for the principle of *גר שנתגייר כקטן שנולד דמי* is the posuk *שובו לאהליכם*,³⁰ for this posuk implies that even couples who were closely related were permitted to reunite after *matan Torah* since they were considered converts and were halachically no longer related.³¹

דפ"ו

1] מת ביו"ט ראשון יתעסקו בו עממים

Rava says that one may instruct a non-Jew to bury a corpse on *Yom Tov* even though it is generally forbidden by rabbinic law to instruct a non-Jew to perform a *melacha* on *Shabbos* or *Yom Tov* (*אמירה לעכו"ם*). The Meiri explains that the mitzvah of *קבורת המת* - burying the dead - is very significant since it involves *כבוד המת* - dignity of the dead - and therefore it overrides the rabbinic *issur* of *אמירה לעכו"ם* (instructing a non-Jew to perform *melacha*).

The Ran remarks that this permit applies only to *Yom Tov*. However, one may not instruct a non-Jew to bury a corpse on *Shabbos* and *Yom Kippur*, despite the importance of *כבוד המת*. *Tosfos* (*Bava Kamma* 81a, *ד"ה אומר*) explains that *כבוד המת* dictates that a corpse not be buried on *Shabbos* because it is humiliating for the deceased if his burial were to cause *Shabbos* desecration.³²

The Aruch Hashulchan³³ asks why the same logic is not applied to *Yom Tov*. Why does Rava say that one may instruct a non-Jew to bury a corpse on *Yom Tov* because of *כבוד המת*? Perhaps, on the contrary, it is humiliating for a deceased to be the cause of *Yom Tov* desecration through his burial on *Yom Tov*.

In answer, the Aruch Hashulchan suggests that since certain *melachos*, such as cooking and carrying, are permitted on *Yom Tov*, the desecration caused by the burial is less blatant

on Yom Tov, and is therefore not considered humiliating to the deceased.³⁴

2] מת ביו"ט שני יתעסקו בו ישראל

Rava says that a burial on the second day of Yom Tov may be performed by Yisraelim. The sages permit performing *melacha* for the sake of *כבוד המת* on the second day of Yom Tov since the obligation to observe a second day of Yom Tov in *chutz la'arets* [today] is only *miderabbanan*.³⁵ Even if non-Jews are available, the burial on the second day of Yom Tov should be performed by Jews because it is more dignified to be buried by Yisraelim.

The halacha follows Rav Ashi who says that even if there is no concern of corpse decay, the burial should not be delayed until after Yom Tov (because as a general rule it is forbidden to delay a burial and hold a corpse overnight without a valid reason). Rav Ashi holds that the second day of Yom Tov is treated as an ordinary weekday with respect to burial. He says it is even permitted to perform *melachos* which are not essential to the actual burial but are merely to enhance *כבוד המת*. [Thus, it should be permitted to bury a corpse on the second day of Yom Tov even today when the corpse can be kept fresh for a long period of time in a refrigerated morgue.³⁶]

Horav Moshe Feinstein³⁷ writes that burial on Yom Tov should be discontinued in today's times because it often leads to unsanctioned Yom Tov desecration due to the ignorance of the generation. He says, for example, many times friends and relatives drive to the funeral and the cemetery, when in fact this is forbidden. [According to halacha if the cemetery cannot be reached by foot, it is permitted for those who are needed for the burial (i.e., the *chevra kadisha* and grave diggers) to ride on an animal or drive a car. However, friends and relatives who are not needed for the actual burial are forbidden to violate Yom Tov for the sake of attending the funeral.] He says that one is guilty of the sin of *לפני עור* (causing others to sin) if he arranges a funeral on Yom Tov, causing ignorant people to violate Yom Tov. Moreover, it would be a disgrace to the deceased, rather than an honor, if his funeral is

the cause of Yom Tov desecration. [He bases this ruling on the Gemara in Shabbos 139a,b, cited by Tosfos, whereby the inhabitants of the city of Bashkar were told not to bury their dead on Yom Tov because they were unlearned and the sages were concerned that it would result in *זלזול יו"ט* - a degradation of Yom Tov.]

דף ז.

תרנגול שתשמישו ביום מוליד ביום

The Gemara states that chickens routinely mate during the day and correspondingly lay eggs during the day. Conversely, ³⁸*עטלפים* mate at night and correspondingly lay eggs at night. [The Gemara in Bechoros 8a says that an *ataleph* is an anomaly in that it lays eggs despite the fact that it nurses its young, whereas all other mammals are viviparous, i.e., bear live young.]

Rav Mori brei d'Rav Kahana says that this biological fact has halachic relevance: If on the night of Yom Tov one notices an egg in the chicken coop he may assume the egg was already laid before the start of Yom Tov since hens lay eggs only during the daytime. Therefore, the egg is not *muktzah* and it may be eaten.³⁹

Fruits that fall off a tree on Shabbos may not be eaten due to a rabbinic concern that eating such fruit might lead one to climb a tree and pick the fruit on Shabbos (see Gemara 2b, 3a). Fruits that fall from a tree Friday evening during *בין השמשות* (the twilight period between sunset and nightfall) are also forbidden since there is halachic doubt as to whether *bein hashmoshos* is considered day or night.

The Mahari Brunah⁴⁰ writes that if a hen laid an egg during *bein hashmoshos* at the same moment that some fruit fell from a tree, the fruit (and the egg) are permitted on Shabbos. Since the Gemara submits that chickens do not lay eggs at night we may assume it was halachically considered daytime at the time the fruit fell from the tree.⁴¹

HaGaon R' Yosef Engel⁴² remarks that according to the Mahari Brunah it emerges that if a chicken (or an *ataleph*) has ever laid an egg during *bein hashmoshos* it would resolve the age-old question regarding the status of *bein*

hashmoshos. Since the Gemara postulates that chickens lay eggs only during the day, a chicken laying an egg after sunset would prove that the halachic day extends after sunset. Conversely, if an *ataleph* is observed laying an egg before צאת הכוכבים (three medium stars are visible in the sky) it would prove that halachic night begins even before the stars come out.⁴³

Evidently, says R' Yosef Engel, from the fact that the Talmudic sages and all subsequent halachic authorities have never resolved the uncertainty of *bein hashmoshos*, it is apparent that the Mahari Brunah's case of a hen laying an egg *bein hashmoshos* has never occurred, or at least, has never been witnessed.

The Pri Yitzchak⁴⁴ finds it difficult to believe that the status of *bein hashmoshos*, which was declared uncertain (ספק) by the Talmudic sages, could actually be resolved through the observation of the egg-laying habits of a hen or *ataleph*. Consequently, he suggests that the Mahari Brunah used the term *bein hashmoshos* loosely. He was not referring to the twilight period between sunset and nightfall but rather to a cloudy day when an individual is uncertain whether or not the sun has already set. This uncertainty could be resolved if a chicken is observed laying an egg then, for it would prove that it is still daytime.

However, if a chicken is observed laying an egg after sunset during *bein hashmoshos*, the Pri Yitzchak argues that rather than resolving the status of *bein hashmoshos*, we must entertain the unlikely possibility that the egg had actually exited the hen's body before sunset, and re-entered it again so that it appeared to emerge during *bein hashmoshos* when in reality the actual egg laying occurred before sunset (see Gemara 7b, אימא יצתה רובה וחזרה).⁴⁵

דף ה.

אפר כירה שהוסק ביו"ט אסור

- There is a mitzvah, called כיסוי הדם (covering blood), to cover the blood of חיות ועופות - birds and wild beasts - after one slaughters them (Vayikra 17:13).
- On Yom Tov many *melachos* are permitted for the sake of אוכל נפש - providing food for Yom Tov - such as slaughtering and cooking.

- One may not dig up earth or crumble solid clods of earth into smaller particles on Yom Tov for the purpose of כיסוי הדם because these are *melachos* which are not deemed necessary for אוכל נפש. Therefore, if one does not have any earth or ash on hand he may not slaughter a bird or beast on Yom Tov because this will put him in the position of being unable to fulfill the mitzvah of כיסוי הדם since one may not dig up fresh earth on Yom Tov. [Bais Hillel and Bais Shammai (Mishna 2a and Gemara 7b-8a) disagree as to whether one may slaughter a bird if he inserted a spade in the ground before Yom Tov, since in that case removing the earth with that spade does not involve a *melacha*.⁴⁶]

The Mishna 2a, as explained by the Gemara on 8a, states that one may take ashes from his stove for כיסוי הדם on Yom Tov because those ashes are not *muktzah* (for we assume that a person intends to use his ashes for various purposes).

Rav Yehuda in the name of Rav qualifies this halacha, stating that ashes produced (from burning wood) on Yom Tov are *muktzah* since they weren't in existence before Yom Tov and they were not designated for use prior to Yom Tov (נולד). Hence, the halacha is that one may slaughter a bird on Yom Tov only if he has ashes available [for כיסוי הדם] which were in existence before Yom Tov. However, if one only has ashes that were produced on Yom Tov, he may not slaughter a bird because those ashes are *muktzah*.

Tosfos (ד"ה אמר רב יהודה) asserts that although Rav says that newly-produced ashes are *muktzah*, it is permissible to move newly-burnt ashes to the side of one's stove on Yom Tov to make place to bake Yom Tov food because the rabbinic *issur* of *muktzah* was lifted for the sake of אוכל נפש ושמחת יו"ט - the mitzvah of eating and rejoicing on Yom Tov.⁴⁷

The Bais Yosef⁴⁸ asks why, according to Tosfos, is it forbidden for one who has only *muktzah* ashes to slaughter a bird. Since the mitzvah of שמחת יו"ט overrides the sin of handling *muktzah*, even one who has only *muktzah* ashes available should be permitted for the sake of שמחת יו"ט to slaughter his bird and

use *muktzah* ashes to cover its blood.⁴⁹

The Magen Avraham⁵⁰ answers that although the mitzvah of *simchas Yom Tov* overrides the *issur* of מוקצהנגיעת - handling *muktzah* - it does not permit במוקצההשתמשות - benefitting or using a *muktzah* item. Thus, although moving aside *muktzah* ashes to make space for a pot in one's stove is permitted on Yom Tov, eating a *muktzah* egg, or using *muktzah* ashes to cover the bird's blood is forbidden.⁵¹

דף ט.

חלת חוץ לארץ אוכל והולך ואח"כ מפריש

- Produce prior to הפרשת תרומה ומעשרות - the separation of *terumah* and maaser - or a dough/bread prior to the separation of *challah* - is called *tevel* and is forbidden to everyone, even to Kohanim.
- The Torah obligation to separate *challah* applies only in Eretz Yisrael. By rabbinic decree one is obligated to separate *challah* even from dough produced in *chutz la'aretz*. Shmuel says that the sages were lenient with respect to this rabbinic law and they permitted one to eat from his dough/bread (produced in *chutz la'aretz*) even before *challah* was separated - provided he eventually separates *challah* from the remaining portion of the dough.
- Separating *terumos* and *maasros* on Shabbos and Yom Tov is rabbinically forbidden because of the appearance of מתקן (repairing a vessel) since the הפרשה (separation of maaser) "fixes the food" rendering it permissible to eat.

Rabba asserts that the sages did not forbid separating *challah* on Yom Tov. Since one is permitted to knead and bake on Yom Tov, one is likewise permitted to separate *challah*, whether from dough made on Yom Tov or from dough made before Yom Tov.

Avuah d'Shmuel disagrees and maintains that separating *challah* on Yom Tov from dough made before Yom Tov is forbidden - even in *chutz la'aretz* (because one is expected to separate *challah* prior to Yom Tov when possible).

The Gemara asks why Avuah d'Shmuel forbids taking *challah* from a *chutz la'aretz* dough. The act of הפרשת חלה (separating

challah) gives the appearance of מתקן (fixing the dough) only when the הפרשה permits use of a forbidden dough. Since Shmuel (cited above) permits eating from the *chutz la'aretz* dough prior to הפרשת חלה (provided *challah* is separated later), taking *challah* from such dough does not resemble an act of מתקן.

The Gemara answers that even though one is permitted to eat from the dough prior to הפרשת חלה, since the separated *challah* may be eaten only by Kohanim, the act of separating the *challah* is forbidden on Yom Tov (if it could have been performed before Yom Tov).

There are two explanations of the Gemara's answer:

(a) The Chazon Ish,⁵² citing the Mahari Veil,⁵³ suggests that the reason the sages permit eating the dough of *chutz la'aretz* prior to *challah* separation is not because the dough of *chutz la'aretz* is not *tevel*. Rather, the sages allowed one to rely on ברירה (retroactive clarification). They permitted one to eat from the dough despite the fact it is *tevel*, because they said that one can retroactively render the dough permitted and remove its *tevel* status by subsequently designating a portion of the remaining dough as *challah* even after most of the dough was eaten. Consequently, the act of הפרשת חלה, even though it may be performed in *chutz la'aretz* after the dough was eaten, still resembles מתקן - because even when the הפרשה is performed after eating most of the dough, it remedies the entire dough and removes its *tevel* status [retroactively].⁵⁴

(b) The Ohr Somayach,⁵⁵ citing the Rambam,⁵⁶ explains that even though dough of *chutz la'aretz* is not *tevel*⁵⁷ and the act of הפרשת חלה does not resemble מתקן, designating *challah* is forbidden because it resembles an act of proclaiming *hekdesh* (consecrating an object for the Bais Hamikdash) which is forbidden on Shabbos and Yom Tov. The Gemara means to say that since the *challah* portion is permitted only to Kohanim it contains a degree of sanctity and therefore designating it as *challah* is tantamount to an act of declaring something as *hekdesh*.⁵⁸

דף י

1] **אתי לאמנועי משמחת יו"ט**

• Although *shechitah* is permitted on Yom Tov, one may slaughter only animals or birds that were designated for consumption before Yom Tov such as domesticated chickens, but not animals that were left to pasture freely in the wild (see Mishna 40a, אין שוחטין מדבריות).

The Mishna (10a) says that doves in a dovecot are *muktzah* (similar to wild animals) and they may not be slaughtered on Yom Tov unless they are designated for this purpose before Yom Tov.⁵⁹

Bais Hillel explains that prior to Yom Tov one must go to the nest and specify which birds he expects to slaughter on the morrow.

The Gemara asks why one must specify before Yom Tov which birds he wants to slaughter. Based on the above mentioned principle of *bereirah* (retroactive clarification) it should be sufficient for one to make a general designation, stating that he expects to take some birds from the nest on Yom Tov and then subsequently clarify his designation when he selects birds on Yom Tov.

The Gemara answers (second answer) that the sages required one to select birds before Yom Tov, not because of a *muktzah* concern, but rather because of a concern of שמחת יום טוב. If one does not inspect and select which doves he wants to slaughter, there is a concern that on Yom Tov upon coming to select some birds, perhaps none of the birds will catch his fancy and he might end up forgoing his שמחת יו"ט (Yom Tov enjoyment/meal). To ensure that one has a proper Yom Tov meal, Bais Hillel said that one should inspect and select birds before Yom Tov.⁶⁰

The Ritva asks why this concern is mentioned only with regard to doves and not chickens. Even though chickens are considered designated for eating and do not need verbal designation before Yom Tov to remove their *muktzah* status, they should require designation and selection before Yom Tov for the sake of שמחת יו"ט, to ensure that one finds a favorable chicken to eat on Yom Tov.

The Shita Mekubetzes answers that one is generally familiar with his flock of chickens and

we are not concerned that one might unexpectedly discover on Yom Tov that he has no suitable chickens to eat.

2] The mitzvah of *simchas Yom Tov* is derived from the posuk (Devarim 16:14) ושמחת בחגך - 'אתה ובנך ובתך וכו' - you should rejoice on your festival, you, your son, your daughter etc.].

R' Yehuda ben Beseira states (Pesachim 109a) that in the times of the Bais Hamikdash one fulfills the mitzvah of *simcha* (rejoicing on Yom Tov) only with meat [of a *korbon shelamim*], and today one fulfills the mitzvah with wine, as the posuk states ויין ישמח לבב אנוש - wine gladdens the heart of man.

The Rambam,⁶¹ in codifying this halacha, writes that even today in the absence of the Bais Hamikdash and *korbonos*, the mitzvah of *simcha* still entails drinking wine and eating meat (see Al Hadaf to Pesachim ibid.⁶²).

The Chavos Yair⁶³ deduces from a Gemara in Chagigah 8a that one fulfills the premier mitzvah of *simchas Yom Tov* only with beef not with fowl.⁶⁴ Nevertheless, he submits that since bird-meat is considered a respectable dish and is commonly served at prominent feasts, one fulfills the spirit of the mitzvah of *simchas Yom Tov* even with bird-meat.⁶⁵

The Yad Ephraim⁶⁶ cites our Gemara as proof that one fulfills the mitzvah of *simchas Yom Tov* even with bird-meat, for our Gemara mentions the mitzvah of *simchas Yom Tov* in connection with the slaughtering of doves for one's Yom Tov feast.⁶⁷

דף יא.

אילימא במפורחין, אלא במדדין

As learned above, birds are *muktzah* and may not be slaughtered on Yom Tov unless they were designated before Yom Tov. The Mishna (10b) says that if one designates a pair of birds inside a dovecote before Yom Tov and on Yom Tov he finds a pair of birds outside the dovecote he must suspect that they are not the designated birds, and they are therefore *muktzah* (see Gemara at the beginning of 11a for exact circumstances of this halacha). The Mishna concludes, however, that if there were no other birds known to be in the vicinity of the

dovecote, then one may assume that the birds found in front of the dovecote are indeed the designated birds.

The Gemara (11a) qualifies this latter halacha, explaining that it pertains only to young pigeons that cannot fly. However, if the pigeons are capable of flying away then we must entertain the possibility that the pigeons found outside the nest perhaps came from beyond the immediate vicinity and are *muktzah* (for perhaps they are not the birds that were designated before Yom Tov).

The Rashba⁶⁸ asks that it should have been obvious to the Gemara that our Mishna is not dealing with flying pigeons for the Gemara below (24a) says that trapping doves (that can fly) is forbidden on Yom Tov under the *melacha* of צידה (trapping). The Rashba answers that when our Gemara refers to מפורחים (flying pigeons) it is referring to young pigeons that cannot fly far. Taking birds that can only hop or fly short distances does not constitute trapping since it is relatively easy to catch them (cf., Tosfos 9a, ד"ה אין).

Rashi, however, who interprets the term מפורחים in our Gemara as - older pigeons that can fly far - requires an explanation since the Gemara below indicates that trapping them is forbidden under the *melacha* of צידה.

The Bach,⁶⁹ in answer to this question, differentiates between different species of doves. The Gemara below that forbids trapping doves refers to an undomesticated dove (as indicated in Rashi *ibid.* - יוני הברד"ה יוני שובך), whereas the Gemara here refers to a domesticated dove. A domesticated dove that nests on one's property (and returns to its nest daily for food) is similar to domesticated farm animals and chickens, regarding which the Gemara on 24a says that they are not subject to the *issur* of צידה (even if they can fly).⁷⁰

Alternatively, the Shiltei Gibborim differentiates between doves that were designated for *shechitah* before Yom Tov, and doves that weren't. The Gemara below on 24a refers only to non-designated birds, whereas our Gemara refers to birds that were designated for *shechitah*. If one could ascertain that the birds near the nest are those that he designated, he

would be permitted to grab them on Yom Tov. [The Shulchan Aruch follows the Rashba and rules that trapping any type of pigeon is forbidden on Yom Tov even those designated for slaughter before Yom Tov, unless the pigeon is too young to fly (or is confined to a small enclosure).]⁷¹

דף יב .

1] מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך

• The Torah states regarding Yom Tov, כל 'מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש וגו' - all types of *melacha* (labor) may not be performed except that which is eaten. This posuk teaches that *melachos* pertaining to אוכל נפש - food preparation (such as slaughtering, kneading and cooking) - are permitted on Yom Tov. [It is important to note that not all food-related *melachos* are permitted. See Rashi 23b, ד"ה אין, צדין, for an explanation as to why, for example, trapping an animal is forbidden on Yom Tov.]

Bais Shammai (Mishna 12a) forbids carrying a child or Sefer Torah into a *reshus horabbim* (public domain) on Yom Tov because such carrying does not pertain to אוכל נפש.

The halacha, however, follows Bais Hillel who permits carrying out a child or Sefer Torah on Yom Tov based on the principle מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך. This principle states that once the Torah permits *melachos* pertaining to אוכל נפש such as cooking and carrying for the sake of a Yom Tov meal, it permits these *melachos* for other purposes as well.

Rashi (ד"ה אלא מדלא) implies that based on the rule of 'מתוך וכו', any type of *melacha* that is sometimes needed for אוכל נפש (such as cooking and carrying) is entirely permitted on Yom Tov (*min haTorah*). Rashi explains that although *min haTorah* these *melachos* may be performed on Yom Tov for any reason whatsoever, *miderabbanan* (by rabbinic decree) one may not perform *melacha* on Yom Tov unless there is a Yom Tov need.

Tosfos (ד"ה הייג) maintains it is biblically forbidden to cook on Yom Tov for a post-Yom Tov need.

To summarize: Any *melacha* that is

sometimes required for food preparation, may be performed on Yom Tov, not only in preparing Yom Tov food but for other Yom Tov needs as well.

2] The Gemara in Shabbos 95a says that מגבן - making cheese - on Shabbos is prohibited under the *melacha* of בונה - building. [The Rambam⁷² explains that pressing the individual pieces of cheese together into one piece is considered building.]

Tosfos (ibid., סוף ד"ה והרודה) raises an interesting question: Rav Yosef (Shabbos 134a) indicates that one is permitted to make cheese on Yom Tov (if he was unable to do so before Yom Tov) since it involves אוכל נפש.⁷³ Tosfos argues that since cheese-making, which involves the *melacha* of בונה - building - is permitted on Yom Tov, it follows that the *melacha* of בונה should be permitted on Yom Tov for any Yom Tov need (even not pertaining to eating) - based on Bais Hillel's principle of 'מתוך שהותרה וכו'. Consequently, Tosfos argues that if someone's house collapses on Yom Tov he should be permitted to rebuild it (if needed for Yom Tov).

Tosfos answers that, indeed, there is no *issur min haTorah* for one to rebuild his house on Yom Tov if needed for Yom Tov. However, since it involves טירחא יתירה - excessive exertion - and it is an עובדא דחול - a weekday-type chore - it is rabbinically forbidden.

The Be'er Yitzchak⁷⁴ considers the halachic options of one whose *succah* collapses on Yom Tov (and lacks access to another *succah*). He argues that according to Tosfos, who says that building on Yom Tov is only an *issur midrabbanan*, this individual is permitted to ask a non-Jew to rebuild his *succah* (because as a rule, one may ask a non-Jew to perform an *issur midrabbanan* on Shabbos and Yom Tov when needed for mitzvah purposes). The fact that the *succah* is essential for the performance of the mitzvah of *succah*, coupled with the fact that building (for Yom Tov purposes) is only an *issur midrabbanan*, is sufficient grounds to permit אמירה לעכו"ם - instructing a non-Jew - to rebuild one's collapsed *succah*.⁷⁵

The P'nei Yehoshua argues that cheese-making is considered בונה only when the cheese is left to ferment for an extended period of time (similar to the building of a house which is built to stand for a long time).⁷⁶ This type of cheese-making is not permitted on Yom Tov, since the cheese is not for Yom Tov use. Thus, the P'nei Yehoshua argues that the rule of מתוך שהותרה וכו' is not applicable to the *melacha* of בונה because there is no case in which the *melacha* of בונה involves אוכל נפש for Yom Tov. Hence, he says there are no grounds to permit rebuilding a house or a *succah* under any circumstances.

דף יג:

תרומה ותרומת מעשר ניטלת במחשבה

Abba Elazar ben Gimel derives from the posuk לכם תרומתכם ונחשב (Bamidbar 18:27) that *terumah* (and *terumas maaser*) can be designated במחשבה - mentally. Rashi explains that one can permit a basket of *tevel* for consumption by mentally designating a specific portion of its contents as *terumah*. According to Rashi the posuk teaches two points: (a) הפרשת תרומה (the separation/designation of *terumah*) can be achieved without physically separating and removing the *terumah* from the remaining produce. One need only designate some produce as *terumah* but he may leave the *terumah* in its place. (b) הפרשת תרומה does not require דיבור - verbal expression - rather it can be achieved במחשבה - by thought.⁷⁷

In contrast, Rashi in Bechoros 59a says (according to one p'shat) that when the Gemara says that *terumah* can be taken במחשבה it only means that it does not require a physical act of separation (point A), but *terumah* designation must be expressed verbally.

Tosfos in Menachos (55a, במחשבה) adduces proof that הפרשת תרומה does not require דיבור (as Rashi says here) from the first Mishna in Terumos. The Mishna says that הפרשת תרומה (preferably) the act of תרומה should not be performed by an אלם (mute who is not deaf). However, if an אלם did perform הפרשת תרומה, his act of *hafrosho* is valid bedi'aved (after the fact). The Tosefta explains

that a mute is sufficiently competent to perform *הפרשת תרומה* but he should not do so *לכתחילה* because he cannot recite the necessary *bracha* (recited over the *mitzvah* of *הפרשת תרומה*). A mute's *הפרשת תרומה* is valid *bedi'eved* (after the fact) because the omission of the *bracha* does not invalidate the act of *הפרשת תרומה*.

The *Chavos Yair*⁷⁸ maintains that *כתיבה* - writing has the same halachic force as speaking - and thus he asserts, for example, that writing an oath has the same halachic force as taking an oath verbally. R' Akiva Eiger⁷⁹ adds that according to the *Chavos Yair*'s position, it would appear that one can fulfill the *mitzvah* of *sefiras haomer* through writing - since in his view writing is tantamount to speaking.

R' Akiva Eiger disputes the *Chavos Yair*'s assertion, citing *Tosfos* as proof that *לאִנְכִתִּיבָה* *כדיבור* (writing does not have the same halachic force as speech). According to the *Chavos Yair*, the fact that a mute is capable of performing *הפרשת תרומה* does not conclusively prove that *הפרשת תרומה* can be done mentally, for perhaps a mute's act of *הפרשת תרומה* is valid only if he commits his thoughts to writing. Perhaps merely thinking about which produce he wants to designate as *terumah* is insufficient. The fact that *Tosfos* considers the case of a mute designating *terumah* as proof that *הפרשת תרומה* can be performed *במחשבה* (by thinking) indicates that *Tosfos* does not consider writing tantamount to speaking.⁸⁰

דף יד:

הבורר קטניות ביו"ט

One of the thirty-nine *melachos* forbidden on *Shabbos* is *בורר* - separating [waste from food]. The halacha is that separating on *Shabbos* is permitted under the following three conditions: (a) one removes the food from the waste (rather than vice versa), (b) one uses his hands and not a vessel (e.g., a sieve or fork), and (c) it is done for immediate consumption, not for later use.

Bais Hillel says that on *Yom Tov* the *issur* of *בורר* is relaxed and one may separate in the usual manner. For example, if one wishes to eat beans he may remove the waste (e.g., pebbles and straw) from the plate of beans; he does not

have to remove the beans from the straw. [Rashi, *ד"ה דנפיש*, indicates if it is easier to remove the waste (i.e., there is less waste than food), then one is not merely permitted to remove the waste on *Yom Tov* but he is obligated to do so, because the objective is to minimize exertion on *Yom Tov*.]

Clarification is required, however, as to why Bais Hillel permits removing pebbles and straw from the food since these objects are *muktzah*. [Indeed, the *Ritva* explains that the reason Bais Shammai forbids removing the waste from the food is that the waste is *muktzah*.]

The *Ritva* explains that since there is more food than waste in the mixture (as the *Gemara* says) the principle of *ביטול ברוב* (nullification) is applied and the lesser portion (the waste) is nullified in the greater portion (the food). Therefore, the entire mixture is deemed non-*muktzah* and removing the pebbles and straw is permitted (cf., *Tosfos Shabbos* 142b).

[However, if the food does not comprise more than fifty percent of the mixture, the waste is *muktzah* and may not be handled.⁸¹ Moreover, Rashi *מי איכא*, contends that if more than fifty percent of the mixture is waste then not only is it forbidden to handle the waste but the entire mixture including the beans is *muktzah* because the minority of beans become *בטל* - nullified - in the majority of *muktzah* waste.⁸²]

Alternatively, R' Akiva Eiger⁸³ suggests that Bais Hillel permits handling the waste even though it is *muktzah* because, as *Tosfos* states on 8a (cited above), for the sake of *ארוכל נפש* and *simchas Yom Tov*, the sages lifted the *issur* of handling *muktzah*. [If less exertion is involved in removing the waste from the mixture than vice versa, then handling the waste is considered to involve *simchas Yom Tov*.]

The *Shoshanas Yaakov*⁸⁴ suggests that R' Akiva Eiger was not satisfied with the *Ritva*'s approach because of the following reason: The fact that the *muktzah* is nullified in the edible portion of the mixture only serves to permit handling the entire mixture while the mixture is intact. However, as soon as the pebbles and straw are withdrawn from the mixture they reacquire their *muktzah* status since they are no longer part of a mixture.⁸⁵

דף טו.

רב ששת שרא להו לרבנן לשדורי תפילין ביו"ט

The Mishna (14b) says that it is permitted to send gifts of food and clothing to a friend on Yom Tov, provided they are ready for use on Yom Tov. The Bais Yosef⁸⁶ adds that they may even be transported through a *reshus horabbim* since carrying is permitted לַצֹּרֶךְ יו"ט - for Yom Tov needs.

[An unfinished product which has no use on Yom Tov, such as unsewn shoes, may not be sent. The Mishna Berurah⁸⁷ writes that such items may not be given as a gift on Yom Tov even if giving them does not involve transporting them through the *reshus horabbim*.]

Rav Sheishes (15a) asserts that a finished product may be sent on Yom Tov, even if it has no Yom Tov use, such as a pair of *tefillin* which are not worn on Yom Tov. [Rashi, citing R' Akiva from Eruvin 96a, explains that one is not obligated to don *tefillin* on Shabbos and Yom Tov based on the posuk והיה לך לאות - *tefillin* shall be a sign for you (Sh'mos 13:9). Since Shabbos is also called an אות (as the posuk, Sh'mos 31:13, states אות היא ביני וביניכם - it is a sign between Hashem and you) there is no need for the sign of *tefillin*.] The Magen Avraham⁸⁸ explains that the sender derives enjoyment from the act of giving the gift. Therefore giving *tefillin* as a gift on Yom Tov serves a Yom Tov purpose and is permitted (even via the *reshus horabbim*).

Rashi explains that there is a difference between *tefillin* and items which are forbidden for use on Yom Tov because *tefillin*, although generally not worn on Yom Tov, are permitted for use on Yom Tov. [A forbidden item may not be sent on Yom Tov because it appears to onlookers that one is exerting himself on Yom Tov in preparation for the weekdays. However, with respect to a gift of *tefillin* an onlooker could assume that the recipient will use them on Yom Tov⁸⁹].

- The Hagaos Ashri interprets the Gemara as saying that Rav Sheishes permits sending *tefillin* on Yom Tov (despite the fact that they have no Yom Tov use) because they at least

have a use on *chol hamo'ed*. Thus, he gleans from this Gemara that one is obligated to don *tefillin* on *chol hamo'ed*. [As for the practical halacha with regard to *tefillin* on *chol hamo'ed* there is a dispute among the authorities and there are several accepted customs. Some don *tefillin* and recite the *bracha* [quietly]; some omit the *bracha*; while others do not don *tefillin* at all. See Shulchan Aruch, Orach Chaim 31 with commentaries.]

2] The appears to be a contradiction in the words of the Bais Yosef: In Hilchos Yom Tov⁹⁰ he codifies Rav Sheishes' halacha and writes that one is permitted to send *tefillin* on Yom Tov even via a *reshus horabbim*, because it is permitted to don *tefillin* on Yom Tov (as Rashi says).

On the other hand, in Hilchos *Tefillin*⁹¹ the Bais Yosef clearly writes, in contrast to Rashi, that it is forbidden to don *tefillin* on Shabbos and Yom Tov.⁹²

The Magen Avraham⁹³ explains that the Bais Yosef forbids donning *tefillin* on Shabbos only because it is considered a זלזול שבת - degradation of Shabbos. It demonstrates a lack of reverence for Shabbos because Shabbos is itself an אות and does not require an additional אות. The Magen Avraham explains that it is only considered a זלזול if one wears *tefillin* for the sake of performing the mitzvah of *tefillin*. However, donning *tefillin* without intending to fulfill the mitzvah of *tefillin* is not forbidden.

When the Bais Yosef in Hilchos Yom Tov says that one is permitted to don *tefillin* on Yom Tov, he is referring to one who dons *tefillin* for the sake of שמירה (protection) or for other non-mitzvah purposes.⁹⁴

דף טז.

כל מזונותיו של אדם קצובים מראש השנה חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יו"ט

Rav Tachlifa (16a) teaches that a person's annual income is preordained at the beginning of each year, except for his Shabbos and Yom Tov expenditures and tuition expenses for teaching his children Torah. If one overspends his budget purchasing Shabbos and Yom Tov delicacies, Hashem will add accordingly to his

preordained income. Tosfos (ד"ה כל מזונותיו) explains that Rav Tachlifa's teaching is based on the posuk in Nechemia (8:10) which states, go eat delicacies [on Yom Tov]...because Hashem is your strength. R' Yochanan (15b) explains that the navi is telling poor people who find it difficult to purchase fitting Shabbos and Yom Tov meals, לוּ עָלִי וְאֲנִי פֹרַע - go borrow money and I, Hashem, guarantee that your loans will be repaid. This posuk indicates, as Rav Tachlifa says, that whatever one spends for Shabbos and Yom Tov meals will be replenished.

R' Akiva, Shabbos 118a, states that it is better for a poor person to treat the Shabbos as an ordinary weekday (and forgo the third meal and any extra delicacies⁹⁵), rather than take charity from others.

Tosfos (16b, לוּ ד"ה לוּ) asks that since Hashem proclaims לוּ עָלִי וְאֲנִי פֹרַע, guaranteeing the repayment of one's loans for Shabbos and Yom Tov needs, why does R' Akiva tell poor people to forgo their Shabbos delicacies instead of telling them to borrow money.

Depending on the גירסא (textual reading) of Tosfos, there are two answers to this question.

The Vilna Gaon⁹⁶ says that R' Akiva is referring to a poor person who cannot find anyone who is willing to lend him money. R' Akiva submits that such a person should forgo his Shabbos delicacies rather than take alms. However, R' Akiva agrees that a poor person's first course of action should be to seek a loan for his Shabbos needs and rely that Hashem will provide him with the wherewithal to repay the loan.

The Ateres Zekainim,⁹⁷ however, explains that לוּ עָלִי וְאֲנִי פֹרַע applies only to one who has a source of income, but finds himself short of money before Shabbos. He is told to borrow for Shabbos and trust in Hashem that he will be able to repay the debt. However, an unemployed pauper who does not foresee any means of repaying a loan should not borrow money, but rather should employ R' Akiva's rule of עֲשֵׂה שְׁבֵתְךָ חוֹל וְאַל תִּצְטָרֵךְ לְבֵרִיּוֹת - make your Shabbos as a weekday rather than accept charity from others.⁹⁸

דף יז.

מי שלא הניח עירובי תבשילין הוא וקמחו נאסר

- Although certain *melachos*, such as cooking, are permitted on Yom Tov, they are permitted only when performed for the sake of Yom Tov, but not for a weekday. Moreover, cooking food on one day of Yom Tov for use on another day of Yom Tov, or even for use on Shabbos, is also forbidden.
- The Mishna (15b) explains, however, that by rabbinic enactment if one begins cooking a dish before Yom Tov for the sake of Shabbos, he is granted permission on the basis of that dish, called "*eruvei tavshilin*," to continue cooking on Yom Tov for Shabbos.

The Gemara (17a) concludes that if one forgot to prepare an *eruvei tavshilin* before Yom Tov, not only is he forbidden to cook food (on Yom Tov) for his own Shabbos meal, he also may not cook for his friends. Moreover, he may not ask his friends to cook his food for him (for Shabbos). [The friends (who prepared an *eruvei tavshilin*) are permitted, however, to cook their food on behalf of their friend who failed to prepare an *eruv*. The Gemara says that it is permitted for the individual who forgot to prepare an *eruvei tavshilin* to transfer formal ownership of his Shabbos food to his friends, thereby enabling them to cook that food for him.]

The Ramoh,⁹⁹ citing the Mahari Veil, writes that one who decides to fast on Yom Tov is forbidden to cook any food on Yom Tov, even for his friends who will eat the food on Yom Tov. The Mahari Veil argues that just as the individual who failed to prepare an *eruvei tavshilin* may not cook for himself or his friends, so too, the individual who is fasting may not cook for himself (since he has no use for the food on Yom Tov) or his friends.¹⁰⁰

- If a resident of *chutz la'aretz* visits Eretz Yisrael for Yom Tov and fails to make an *eruvei tavshilin*, it is questionable whether he may have a resident of Eretz Yisrael cook and perform other *melachos* on his behalf on the second day of Yom Tov (since the second day is not Yom Tov for residents of Eretz Yisrael).¹⁰¹

because an Israeli tourist in *chutz la'aretz* is forbidden to openly desecrate the second day of Yom Tov.^{102]}

[This question is not relevant in the reverse case of an Israeli visiting *chutz la'aretz*. It is obvious that a resident of *chutz la'aretz* may not ask an Israeli visitor to perform a *melacha*

דף 2

- 1) ע"ש בראב"ד בכפ"ד מהל' שבת הי"ב שכתב טעם שאסור חז"ל לטלטל מוקצה משום שלא יבא לידי איסור הוצאה (וכן ע' רש"י לקמן דף יב. ד"ה ליפלו שכתב "שלא נאסר טלטול אלא משום הוצאה"), וע' "בית יעקב" עמ"ס כתובות דף ז. שתמה לפי"ז למה אסור טלטול מוקצה ביו"ט (דקשה לומר דחששו שיבא להוציא דברים שלא לצורך כלל), וע' "מנחת שלמה" (להג' רש"י אויערבאך זצ"ל) עמ"ס ביצה בסוף המסכתא (דף מ. מ.) שכתב דצ"ל דגזרו איסור מוקצה ביו"ט משום איסור מוקצה בשבת (וע' הנהר הבאה).
- 2) ע' במנחת שלמה הני"ל שמעורר דלפי משי"כ לעיל דלדעת הראב"ד צ"ל דאיסור מוקצה דיו"ט אינו אלא אבא גררא משום איסור מוקצה דשבת לכאן א"י לומר דהחמירו טפ' לענין מוקצה ביו"ט יותר משל שבת, ע"ש.
- 3) ע' ח"י חת"ס למס' תענית ריש דף יז: (ובשו"ת או"ח סימן ט"ו א' ד"ה ועכ"פ) שהביא בשם הישועות יעקב שחוקר לענין היכא דעשו חכמים חיזוק לדבריהם יותר משל תורה מהו אם נודמנו דאורייתא ודרבנן יחד, ע"ש (ולכאן שאלה זו דומה לענייננו).
- 4) ח"י סימן קנ"ב אות ב'.
- 5) גבי אשת אחיו מעוברת דאיכא לגבה איסור דאורייתא משום אשת אח וגם איסור דרבנן משום מעוברת חבירו, ע"ש ברש"י ד"ה ובלתי ד"ה חיווק.
- 6) שם, ומסיים שם שהדברים מבוטלים בחידושינו [ובהג"ה שם מצייני ח"י סוגיות מגילת תענית (מונקטס תרס"ב) סימן י"ד].

דף 3

- 7) קיי"ל דהטעם שאסור לאכול ביצה שנולדה בשבת משום הכנה דרבה וגורנין משום שבת שאחר יו"ט, וכיון שאסורה באכילה אסורה גם בטלטול (ע' משנ"ב ריש סימן שכ"ב).
- 8) דקיי"ל בסימן ש"י סו"ס ו' דכלי ניטל אפי' לצורך מוקצה (וע' רש"י ד"ה אבל מה שהביא משבת דף מג.).
- 9) כאן סימן א' (בשם הירושלמי בפ"א ה"א), מובא בשו"ע ריש סימן שכ"ב.
- 10) סימן ס"ז, מובא בבית יוסף [ס"י ש"י אות ו'] ובמג"א סימן ש"י סק"ג, והבין המג"א שצ"ע דעת המחבר שם, וכ"כ המג"א בסימן תקי"ג סק"ב.
- 11) פרק כ"ה מהל' שבת הלכה כ"ג.
- 12) לכאן ר"ל דהוי פסיק רישא, וע' תרוה"ד הני"ל בסימן ס"ז שהביא פשט זה וכתב עליו דדוחק לפרש כן בדברי הירושלמי, ואולי כוונתו ע"פ מה שנוטה דעת התרומה בסימן ס"ד דלא אסרין פסיר באיסור דרבנן (ע' מג"א סימן ש"י"ד סק"ה) ולכן כתב דדוחק לאסור נגיעת הביצה אטו חשש טלטול כיון שאינו מכוון לטלטל, ודו"ק (וי"א דדוחק לפרש כוונת תרומה"ד כן, והבוחר יבחר).
- 13) והרמ"א בסימן ש"ח סעיף ג' וכן בסימן תקי"ג ס"א משמע דנקט כהמגיד משנה בין להקל (דמותר ליגע אפי' לצורך דבר האסור ובלבד שלא תהא קל להתנדנד) ובין לחומרא (דאסור ליגע בדבר המתנדנד אפי' לצורך דבר המותר), וע' בביאור הגר"א סימן ש"י ובמשנ"ב שם ס"ק כ"ב ובסימן ש"ח ס"ק י"ז דנקט דהעיקר כהמ"מ ולא פליג המחבר על הרמ"א בזה.
- 14) ע' רמ"א בסימן ש"ח סעיף ג' ובמשנ"ב שם ס"ק י"ט בשם הפרמ"ג.
- 15) וע' שו"ת תורת ש"י מהדו"ת סימן קע"ט וס"י ק"ל דמדויק מדברי הרמ"א דאינו מותר אלא ליקח דבר שמונח על מוקצה אבל לא להיפך דאסור להניח דבר על מוקצה משום דאסור להשתמש במוקצה כדעת הרשב"א דאוסר להשתמש במוקצה, וע' מג"א סימן ש"ח ס"ק מ"א דמתיר ישיבה על מוקצה (ע"ש בגליון ע"א) אפי' אם מתנדנד משום דהוי טלטול מן הצד ולא חש לאיסור השתמשות במוקצה.
- 16) שו"ת או"ח סימן ע"ט, וגם בהקדמה לח"י עמ"ס ביצה מהדו"ת.
- 17) (לכאן קצת רחוק לגזור כן לענין ביצה חיה, דיעוין בבעה"מ כאן ש"כ דיביצה דרך הנאתה ע"י ביטול דוקא).
- 18) סימן רס"ג סק"ז.

דף 4

- 19) בגמ' מבואר ד' אסי הבדיל מיומא טבא לחברי' אע"ג דספוקי מספקא לי' אי הוי חדא קדושה או שני קדושות, וממילא מקשים הראשונים דכיון דקיי"ל דהוי ב' קדושות ודאי הוי צריכין להבדיל בין יו"ט ראשון לשני.
- 20) חידושי הרשב"א כאן סוף דף ד: וכן חידושי המארי כאן באמצע ד"ה בראשונה, וע' ח"י הריטב"א עמ"ס סוכה דף מז: ד"ה והלכתא.
- 21) וכן ע' בשבת דף כג. דהטעם דמברכין ברכות ביו"ט שני משום דלא לית לזלו"ל ב"י, וע"ע בשו"ת הרשב"א ח"א סימן ס"א ש"כ מטעם זה אין מניחין תפילין ביו"ט שני אע"ג דתפילין דאין, וע' צל"ח דמפרש הטעם דר' אסי לא חי"ש לזלו"ל ליו"ט שני דס"ל כמ"ד בסוכה דף מז. דס"ל דמברכין אסוכה בשמ"ע.
- 22) כן הביא תשובת הרשב"א בעל התוס' בשם הרמ"ה (נדפס בסוף ספר אגרות הרמ"ה), מובא בקובץ שיעורים ח"א עמ"ס ביצה אות י'.
- 23) ע' שו"ע סימן רצ"ט ס"ו שהביא המחבר ב' דעות בזה וגם הביא שיטה דס"ל דאם טעם ודאי אינו מנדל אלא במוצאי"ק ותו לא, והרמ"א שם פסק דיכול להבדיל עד יום ד' (אולם אינו מבואר עד מתי יש תשלומין להבדלה של יו"ט, ע' אות הבאה).
- 24) כ"כ הרי' אלחנן בקובץ שעורים שם אות ח', ועוד י"ל דס"ל לר' אשי כמשי"כ בחידושי רע"א עמ"ס פסחים שם דף קז. (מובא להלכה במשנ"ב בסימן רצ"ט ס"ק ט"ז) והבדלה של יו"ט אין לו תשלומין דדוקא בשבת שייך הסברא דג' ימים ראשונים של השבוע ועדיין שייך לשבת משא"כ ביו"ט א"א להבדיל אחר שעבר יום אחד אחר היותו (וע"ש בקו"ש שחקר בזה עד מתי זמן תשלומין ליו"ט, וע' בשע"ת סימן תצ"א סק"א בשם בית יהודה דס"ל דהבדלה של יו"ט יש לה תשלומין כל השבוע, והשע"ת שם הביא חולקין ע"ז).

25) ואפי' לשיטה זו י"ל דאין עושין כן משום זלו"ל יו"ט שני דמ"מ מראה בזה שיו"ט שני יותר קיל מיו"ט ראשון (וע' רש"י ש"כ דהיה רב אסי מברך המבדיל בין קודש לחול, וע' שיטה מקובצת דמצדד שהיה חותם ברוך המבדיל בין קודש לחול - בלי שם.

דף 5

26) וצ"ע דלכאן מצות עונה לחוד ומצות פו"ר לחוד שהרי מצות עונה נוהג בכל אדם ומצות פו"ר אינו אלא במי שאין לו בנים, ע' קרני רא"ם שם על המהר"ש"א (ואולי עיקר הקושיא למה הדגיש הקב"ה מצות עונה מיד אחר מתן תורה יותר משאר מצות (כיון שהוא מפורש במשפטים, ועונתה לא יגרע).

דף 6

27) דברים ה-כז, על הפסוק שובו לכם וגו'.
28) דמבואר שם ששבכו על העריות שנאסרה להם בהר סיני, ועוד הביא המשך חכמה מהא דמצנינו עמרם שהיה גדול הדור ונשא יוכבד דודתו (שהיא אחד מן העריות שנאסרו לבני ישראל לאחר מתן תורה).

29) [לכאן] אף א"ת"ל שהיו לבני ישראל דין גרים מ"מ לא היה אלא הגמר גירות בשעת מתן תורה אבל ההתחלה היה במצרים בשעה שמלו, וע"ע במהר"ש"א יומא דף כח: ש"כ דכבר היו לאמהות דין גר קודם מתן תורה והוי להו כקטנות שנולדו ולכן יש יעקב אבינו ב' אחיות אע"ג דקיום כל התורה כולת].

30) בא ליישב תמיהת החת"ס בחידושו עמ"ס ע"ז דף סג: ד"ה אקילו ביה רבנן שכתב - "יגעתי הרבה ולא מצאתי מנ"ל לרבנן דא כקטן שנולד ומותר באחותו וכו", עכ"ל.

31) והנה כבר העיר המשך חכמה על עצמו מהא דמבואר בסוגין ד"שבו לאהליכס" מופנה לדרשה ולפי דבריו הרי בעינן למילף מינה דגר כקטן שנולד דמי, ע"ש מה שתייר (וע"ע מ"על הדף" עמ"ס יבמות שהבאנו הרבה מקורות לדין "גר שנתגייר כקטן שנולד").

דף 7

32) וכן קיי"ל בשו"ע או"ח סימן תקכ"ו סעיף ג'.

דף 8

33) סימן תקכ"ו ס"ד.

34) ע' מה שהוסף האג"מ או"ח ח"ג ס"י ע"ו קצת נופך משלו בענין זה.

35) הטעם דכתבנו בפנים דיו"ט שני "בזמן הזה" דרבנן משום דבזמן שהיו מקדשין ע"פ ראי' היו חייבין ביו"ט שני מדין ספק דאין, וכ"כ הצ"ח"ל כאן דבזמן שקדשו ע"פ ראי' יו"ט שני היה כמו יו"ט א' משום ספק דאורייתא ולא היו מתירין קבורה ע"י ישראלים, וע' "מנחת שלמה" ד"ל דלעולם קיל יו"ט שני מראשון אפי' באותו זמן משום דע"פ רוב היו באים העדים ביום ראשון דר"ח תשרי ור"ח ניסן, ע"ש.

36) ע' אג"מ ח"ג סימן ע"ו ש"כ דברור לו שאם היה מצוי מקררים כזה בימי חז"ל ודאי לא היו מתירין קבורה ביו"ט, אבל מאחר שכבר תירו זאת תו לא נאסרה ע"י זה בפרט שעדיין יש מדינות שאין מצוי להן מקררים כזה.

37) אג"מ ח"ג סימן ע"ו.

דף 9

38) הרבה מתרגמין עט"ף "bat" אולם משמע בבכורות שם שאינו מין bat שבזמנינו שהרי המיני bats שנמצאין בזמנינו מולידים ואינם מטילים ביצים (והנה דיוע שלפי דעת חכמי הטב"ש שבדורותינו יש ב' מיני חיות שמשלילין ביצים אע"פ שמניקים והם "echidnas" and "duck-billed platypus").

39) בגמ' מבואר דהיכא דהתרגולת מולדת בלי זכר - דהיינו כשמתחממת מן הקרקע (ספגא מארעא) - תוכל לילד גם בליה, אבל לא חיישין לה כל היכא דאיכא זכר תוך ס' בתים סמוך לה (והיכא דלא בדק קינא מבעוד יום לא חיישין ללידת לילה אפי' אי ליכא זכר תוך ס' בתים).

40) סימן קמ"ט.

41) ובשו"ת אבני צדק יו"ד סימן ל"ב הביא בשם הדי"ט או"ח סימן י"א אות י"ח שחקר גם לענין תינוק שנולד ביה"ש של מוצאי שבת בשעה שהטילה תרנגולת ביצתה אם יכולים למולו בשבת, ודי"ט ר"ל דאולי אע"פ שתרנגולת אינו מולדת ביום השני דוקא לאפוקי ודאי לילה אבל שייך שתלד ביה"ש, וחולק עליו האב"י שם וטען דביה"ש אינו בריה בפני"ע אלא הוא ספק משום שאין אנו יכולים וא"כ אם מוליד ביצה אין סברא לומר שתלד התרנגולת ביה"ש אע"פ שהוא ספק יום, וע"ע גליוני השי"ש שבת לד. בענין אי ביה"ש הוא ספק שיכול לברר או אם הוא ספק בעצם ואפי' למשה רבנו היה ספק.

42) בגליוני השי"ש כאן.

43) וע' מה שהביא הספר "אהל משה" על בכורות בביאורים סימן מ"ב בהגה אות ט"ו בשם ספר זכרון יוסף אות ס"א דכמו שא"א להכחיש דברי חז"ל בעניני טרפות אפי' אם איזה טרפה יחיה לפנינו י"ב חדש (ע' תשובת הרשב"א סימן צ"ח) ה"ה שא"א להכחיש מה שאמרו חז"ל דבין השמשות הוא ספק, וכן כתב הפרי יצחק (מובא להלן), [ויש לחקור אם עכ"פ אפשר לברר ע"י לידת ביצה פלוגתת ר"ת והגאונים בענין זמן ביה"ש].

44) ח"ב סימן י"ח.

45) ע"ע במארי כאן ש"כ דאם היה המציאות דבני אדם אין מולידין אלא ביום כתרנגולים אז היה הדין בתינוק שנולד בשבת ביה"ש דמלין אותו בשבת, והנה מתירין דברי המארי ומהר"י ברוגא משמע דאין להביא ראי' אלא לפירות הנושרין או לתינוק הנוול באותו ענה ובאותו יום אבל אינו משמע דאפשר לפשוט ספקא דביה"ש בעלמא, וע' פרי יצחק שמצדד דאולי ס"ל להמארי ומהר"י ברוגא כשיטת רש"י בשבת דף ל"ד דאפשר דביה"ש ראשון כולו יום וביה"ש שני כולו לילה ולכן אין להביא ראי' מומן לידת הביצה ביום אחד לזמן יום ולילה בימים אחרים, אלא ש"כ דדוחק לומר כן דתו"ש שם הוכיחו דא"א לומר כן.

דף 76

46) תוסי' כתב בשם ירושלמי דלא מיירי אלא כשעדיין לא שחט אבל אם כבר שחט מותר לכסות באפר שהוסק בו אפי"פ שהוא מוקצה כדי שלא לעקור מצות כסיו, וכן קיייל בשו"ע או"ח סי' תצ"ח סי"ד.
47) וכן פסק הרמ"א באו"ח סימן תקט"ו ס"ז דמותר לטלטל מוקצה לצורך אוכ"י ושמחת יו"ט (עי' מג"א שם סו"ס תקט"ו בשם הי"ש דאין מתירין לטלטל מוקצה בשביל כל אוכ"י אלא מה שצריך ליה טובא משום שמחת יו"ט), ועי' מנחת שלמה כאן וכן בספר הזכרון לר' שמואל רוזבסקי שמדייק מדברי תוסי' כאן דהיתר לטלטל מוקצה אינו מדין היתר מלאכה לצורך אוכל נפש דעלמא, אלא הוא קולא שהקילו בו חכמים מחמת צורך שמחת יו"ט (אולם עי' בית יעקב כתובות דף ז'. על תוד"ה מתוך, וכן במרחשת ח"א סימן ט').
48) סימן תקי"ח.

49) וכן הקשה המהרש"א כאן על תוסי', ועיי' שתי"ף דטלטול האפר לא מקרי לצורך אוכל נפש דאינו אלא משום מצות כסיו, וכן תי' הב"ח בסימן תקי"ח, אולם הקי' עי' המג"א סוף סימן תקט"ו דכיון דסוף סוף אסור לשחוט כשאין לו אפר מוכן אי"כ הוי הכיסוי לצורך אוכל נפש.
50) סוף סימן תקט"ו.

51) אולם עי' בפרי מגדים בפתיחה להל' יו"ט ח"ב אות י"ד דמעשה כסיו באפר לא מקרי השתמשות במוקצה כיון דמצוות לאו ליהנות ניהו.

דף 77

52) יו"ד סימן ס"ק י"ד.
53) סימן מ"ח, מובא בטי"ז יו"ד סימן שכ"ד ס"ק ט"ו.
54) עיי' בחזו"א שמיסק דלשון הגמ' לא משמע כפשט זה, ועוד מעורר שם דאי חל הפרשת חלה למפרע קודם יו"ט אי"כ לכאוי' תו ליכא איסור לקרוא לו שם ביו"ט (עי' דמאי פרק ז', ותוסי' סוכה דף כג: ד"ה ב' לוגין).
55) פרק כ"ג מהל' שבת ה"י י"ב.
56) כ"כ בהל' י"ד (אולם בהל' ט' שכי' הטעם משום דנראה כמתקן, ומבאר האו"ש בדא"י אסור משום מתקן אבל בחזו"ל אסור משום מקדיש עיי"ש).
57) וכן משמע בר"ש בחלה פ"ד מ"ח ובמהרי"ט אלגוי' ה"ל בכורות פ"ד אות מ"ז דלא תיקנו בחלת חזו"ל אלא מעשה הפרשה בעלמא אבל לא גזרו על העיסה דיאסר משום טבל (עי' בספר "עבודת יו"ט" לר' דוד ניומאן משי"כ בזה).
58) (ופשטות הסוגיא עיי"פ רש"י משמע דתחילה מקשינן דמעשה הפרשה לא הוי מתקן כיון שמוטר לאוכלו אפי' בלי ההפרשה, ומתוך הגמ' דמ"מ כיון ששם חלה עליו נכלל באיסור הפרשת תרומה בשבת, ואולי יש בו גם משום קצת נראה כמתקן) ועיי' בקהלות יעקב כאן סימן ז'.

דף 78

59) עי' משני"ב סימן תצ"ז ס"ק ל' שמבאר דצריכין זימון משום דיכולין לדרות ולהתרחק מחוץ לקן (אע"ג דאירי בקטנים שא"א לעוף כמשי"כ תוסי' דף ט. דאלי"כ אית בהו משום צידה), וצ"ב, והמהרש"א לעיל דף ב. על תוד"ה דלמא ב"ש מבאר דיוני שובך מקצה אדם מדעת"י משום דחייש לחורבן שובך (אפי' בבריכה שני' ואילך, וכן משמע בעני"מ בריש מכילתין, עיי' בהשגות הראב"ד), וצ"ב.
60) [עי' רש"י י. ד"ה בבריכה ראשונה שמבאר דעת ב"ש דחייש דילמא אתי לאמלוכי ונהו ל"י לטלטול שלא לצורך, וצ"ב למה לא קאמרין כאן ג"כ דחוששין לטלטל שלא לצורך (או להיפך היה לרש"י לפרש גם בעי"א דחושש משום שמחת יו"ט וכן מפרש רבנו חננאל שם, וצ"ב).
61) פ"ו מהל' יו"ט ה"י י"ז וי"ח.
62) הבאנו שם הערת הב"י או"ח סימן תקט"ו דבגמ' שם משמע דבה"ז ליכא אלא חיוב שתיית יין וכן פסק בשו"ע שם ס"א שצריך לקבוע סעודות על הייב ולא כתב בשר, ועיי' בב"י משי"כ ליישב דעת הרמב"ם (ועיי' ב"ש שיש על מסי' ביצה פ"ב ס"ה), ובמג"א שם פסק כהרמב"ם דמצוה לאכול בשר.
63) סימן קע"ח.

דף 79

64) ז"ל - מקיים בעופות שמחת יו"ט קצת עכ"ל.
65) (ביד אפרים בגליון שו"ע יו"ד סימן א' ד"ה א"כ הביא מתוסי' כתובות דף ה. ד"ה סלם שכי' דמה איתא בחולין דף פג. שהיו נוהגין להרבות בהמות בשביל שמחת יו"ט דוקא בהמות ולא עופות).
66) הנ"ל, וכן מדייק הרי' יוסף ענגיל בגליוני הש"ס כאן (ועי' ב"ישא ברכה" שהבין בדברי גליוני הש"ס שכוונתו לחלק בין שאר עופות ליונים, ונראה דלפום רהיטא לא דק שפיר).
67) [ועיי' דבכולה פירוקן משמע ששייך ענין "שמחת יו"ט" בכל מאכלי יו"ט, עי' תוסי' דף ח: ד"ה סוף דמבאר דאפי' בניצה היה שייך ענין של שמחת יו"ט אלא דביצה לא חשוב כ"כ וא"כ צ"ב למה מביאין ראי' לענין עופות דוקא, וי"ל.

דף 80

68) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
69) או"ח סימן תצ"ז ד"ה וה"מ בגדולים.
70) וכן כתב פני יהושע כאן.
71) ועיי' בתי' שני של הרשב"א והמאירי שכתבו דא"י אירי בגדולים אבל [הגמ' נקט חדא מתרתי ד]איתא לגמ' טפי לאקשווי ממאי דאירי ביה דהיינו מדין מוקצה, ולפ"י רש"י לק"מ.
דף 81
72) פ"ז מהל' שבת ה"י ז"ל - שכל המקבץ חלק אל חלק ודבק הכל עד שעשו גוף אחד ה"ז דומה לבנין (ועי' רמב"ם פ"א מהל' יו"ט ה"ל ב-ד שמשמע דבנין הוא מהמלאכות שלא שייך בהו צורך אוכל נפש).
73) עי' משני"ב סימן תיק"י ס"ק כ"א דפסק שלא כתוסי' ואפי"ה כשא"א לעשותו מאתמול אסור לגבן ביו"ט משום עובדא דחול (ועי' שעה"צ שם).
74) עי' ענין ד' ה' (מובא במש"ב עמ"ס שבת שם).

75) ומצ"פ לזה גם שיטת בעל העיטור מובא ברמ"א סי' רע"ו ס"ב דס"ל דאמריה לעכו"ם לצורך מצוה מותר אפי' במקום איסור דא"י כגון לומר לו להדליק נר לצורך סעודת שבת (והרמ"א כתב שם דיש להחמיר בדבר), ועי' ספר שמי"ב עמ"ס שבת שם שהביא מפרמ"ג א"א סימן שט"ו סק"א ותרכ"ו סק"ח שסופק בזה מותר לומר לעכו"ם שיעמוד הסוכה.

76) דהמגבן ע"מ לאכול מיד הו"ל כבונה ע"מ לסתור מיד דשרי, ועי' משי"כ ע"ז בחידושי חת"ס כאן.

דף 82

77) כך מדייק תוסי' בדברי רש"י במנחות דף נה. ד"ה במחשבה, ועי' תוסי' בחולין ו: (ד"ה והתיר רב) שכי' דנתן עיניו בצד זה ואוכל בצד זה לא שרי אלא בדמאי.

78) שו"ת חוות יאיר, מובא בשו"ת רע"א מ"ק סימן כ"ט.
79) כך משמע בשו"ת קמא סימן כ"ט.

80) כ"כ רע"א בסימן ל"א ד"ה ועכ"פ (והנה שם בסימן כ"ט הביא ראי' מעיקר דברי התוספתא דאי כתיבה כדיבור למה לא יכול אלם להפריש לתחילה ולברך עיי' כתיבה, אולם עיי' כתב לישב דאולי בברכה צריך לתחילה להשמיע לאזנו ולכך אין לברך עיי' כתיבה).

דף 83

81) לכאוי' מובאר דאפי' כשיש בו חצי על חצי אסור לטלטל הפסולת כיון דלא בטל המוקצה בתוך האוכל, וצ"ע על ה"ט"ז סי' תקי"י סק"ב שכי' דבכה"ג רשות בידו לברר איהו שירצה, ולכאוי' אפי' לפי סברת רע"א דלהלן מסתברא דאסור לברור הפסולת כיון דשניהם שווין תו לית ביה משום אוכל נפש ושמחת יו"ט.

82) ועי' ריטב"א שחולק על רש"י וס"ל דכיון שהאוכל חשוב מן העפר לא בטל בתוכו, וכן עי' במאירי שהביא ראי' דלא בטל האוכל בתוך הפסולת ככה"ג (ולכאוי' צ"ע אי שייך כאן דין ביטול הרגיל כיון שכל חלק ניכר ולית כאן תערובות אמית).
83) בחידושי רע"א כאן (ובתוסי' רע"א).

84) ספר "שושנת יעקב" עמ"ס ביצה לר' יעקב הלוי גרנדש (בני ברק).
85) ובדעת הריטב"א י"ל דמ"מ מותר כיון שבשעת נטילה בהיתר נטל, ואח"כ תו אינו חייב להשליך המוקצה מידו, עיי' שמאריך בעוד סברות.

דף 84

86) סימן תקט"ז, מובא ברמ"א שם.
87) שם סק"ד בשם כמה אחרונים והטעם משום דמחזי כמתעסק ביו"ט לצורך חול, עיי' בשעה"צ אות ו' שהביא המג"א שחולק.

88) שם סק"ה (וכן בבית יוסף שם בשם בעל השלמה).
89) כן נראה החילוק בין תפילין בין לסנדל המסומר (עיי' משי"כ אחרונים הנ"ל בענין האיסור לשלוח מנגע שאינו תפור).

דף 85

90) סימן תקט"ז.
91) סימן ל"א (עיי' שהביא מדרש הנעלם דהמניח תפילין בשבת ויו"ט מזולל בחותם המלך "יוחייב מיתה") וכן פסק בשו"ע שם.

92) (עי' ב"יעל הדף" עירובין דף צ"ה וצ"ו).
93) סימן כ"ט סק"א [שם הקשה מכח דברי הב"י דבריש סימן ש"ח כתב דתפילין מותר לטלטל בשבת כיון שאין איסור להניחן (וכן מבאר בסימן ש"א עיי' ע"ש)].
94) [עי' שם בב"י בסימן תקט"ז בשם בעל השלמה דתפילין מיקרי צורך יו"ט משום ששמע עכשיו בהם א"י שרוצה ללמוד בהם תורה אי"נ שרוצה להניחן לנטורי נפשי ולא בתורת חיוב ע"כ].

דף 86

95) בגמ' שם בשבת איירי לענין סעודה שלישית ועי' רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ז, ועי' משני"ב בריש סימן רמ"ב בשם אחרונים דמי שיש לו רק ב' סעודות דאין לו לחזור על הפתחים אפי' בשביל כסא דהרסנא.
96) בהגהות הגרי"א כאן, וכן בביאור הגרי"א על שו"ע בריש סימן רמ"ב.
97) ריש סי' רמ"ב, וכעין זה בהג' מהרש"ל הנדפס על הגליון כאן.
98) והערה"ש שם סותם כהעטרת זקנים, ובשעה"צ ס"ק י"ב מביא ב' דעות ומסיים "ידהכל לפי הענין", ובמאירי משמע דלזו עלי ואני פורע לא נאמר אלא לענין צרכי קידוש היום ולא לגבי צרכי סעודה שלישית ושאר עניני עונג שבת וממילא ליכא סתירה בין ר"ע לר' תחליפא.

דף 87

99) בסימן תקט"ז סוף סעיף כ'.
100) עיי' במשני"ב ס"ק ס"ה שהביא חולקין.
101) עי' ברכי יוסף סימן תצ"ו סק"ד שהביא שחלקו בזה גאונים ספרד יש אוסרים ויש מתירין, ועי' אג"מ או"ח ח"ב סימן צ"ט כתב להתיר, ועיי' לימודי ניסן עמ"ס ביצה כאן (להר"י ניסן אלפערט ז"ל) ובשערים מצוינים בהלכה על קצש"ע סימן צ"ח סק"ב.
102) עי' שו"ע סימן תצ"ו ס"ג, ועיי' במשני"ב ס"ק י"ב שכי' דמ"מ א"צ בן א"י לערב עירוב תבשילין כשחל יו"ט שני בערב שבת משום דחסרון עירוב מיקרי דבר שבצניעות.

דף 88

103) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
104) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
105) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
106) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
107) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
108) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
109) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
110) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
111) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
112) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
113) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
114) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
115) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
116) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
117) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
118) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
119) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
120) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
121) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
122) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
123) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
124) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
125) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
126) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
127) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
128) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
129) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
130) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
131) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
132) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
133) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
134) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
135) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
136) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
137) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
138) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
139) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
140) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
141) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
142) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
143) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
144) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
145) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
146) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
147) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
148) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
149) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
150) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
151) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
152) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
153) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
154) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
155) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
156) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
157) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
158) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
159) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
160) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
161) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
162) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
163) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
164) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
165) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
166) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
167) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
168) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
169) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
170) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
171) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
172) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
173) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
174) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
175) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
176) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
177) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
178) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
179) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
180) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
181) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
182) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
183) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
184) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
185) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
186) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
187) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
188) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
189) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
190) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
191) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
192) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
193) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
194) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
195) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
196) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
197) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
198) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
199) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
200) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
201) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
202) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
203) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
204) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
205) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
206) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
207) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
208) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
209) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
210) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
211) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
212) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
213) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
214) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
215) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
216) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
217) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
218) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
219) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
220) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
221) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
222) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
223) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
224) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
225) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
226) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
227) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
228) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
229) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
230) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
231) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
232) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
233) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
234) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
235) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
236) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
237) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
238) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
239) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
240) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
241) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
242) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
243) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
244) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
245) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
246) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
247) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
248) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
249) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
250) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
251) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
252) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
253) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
254) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
255) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
256) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
257) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
258) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
259) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
260) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
261) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
262) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
263) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
264) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
265) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
266) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
267) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
268) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
269) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
270) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
271) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
272) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
273) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
274) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
275) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
276) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
277) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
278) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן שחורים וכ"כ המאירי דף י.
279) עי' ח"י הרשב"א דף י: ד"ה זמן ש

ב	In honor of Chaim Zev Katz upon his Bar Mitzvah	ז חשון	Sun Oct 29
ג		ח חשון	Mon
ד	* In memory of our beloved sister JUDITH M YELLIN on her 12th Yartzeit * לז"נ אבי מורי שמעון משה בן יהודה Dienstag ז"ל *	ט חשון	Tues
ה		י חשון	Wed
ו	לע"נ שמואל אהרן בן נחמן זאב ז"ל *	יא חשון	Thrs
ז		יב חשון	Fri
ח	לז"נ זיסל בת ר' אהרן איצקאוויץ ז"ל *	יג חשון	שבת
ט	לז"נ יעקב ברוך בן חיים אריה הלוי ווייזנסקי ע"ה *	יד חשון	Sun
י		טו חשון	Mon
יא		טז חשון	Tues
יב		יז חשון	Wed
יג	* In memory of Mrs. Clara Vitsick / ז"ל שמעון זאב ז"ל	יח חשון	Thrs
יד		יט חשון	Fri
טו	MR. CHARLES GOLDNER לז"נ אלימלך חיים בן ירמיהו הלוי ז"ל *	כ חשון	שבת
טז	לז"נ משה אלעזר בן מרדכי Goldenberg ז"ל *	כא חשון	Sun
יז	לז"נ אבי מורי ר' משה בן שמעון דוד ז"ל * (מאת בנו לייב הופמן)	כב חשון	Mon

* Denotes Yartzeit

Cong. Al Hadaf
P.O. Box 791
Monsey, NY 10952
Ph. & Fx. 845-356-9114
cong_al_hadaf@yahoo.com

(c) 2006 Not to be reproduced in any form whatsoever without permission from publisher. Published by; Cong. Al Hadaf/ P.O. Box 791/ Monsey, NY 10952. Rabbi Zev Dickstein - Editor. For subscription, dedication, or advertising information. contact the office at 845-356-9114, Email:cong_al_hadaf@yahoo.com, or go to www.alhadafyomi.org